

**Проект на Постановление за изменение и допълнение на
Постановление № 295 на Министерския съвет от 20.01.2001 г. за
определяне на групите пътници, ползващи право на безплатни и
с намалени цени пътувания при превоз с железопътен транспорт**

Информация

Откриване / Приключване: 19.12.2023 г. - 18.01.2024 г. Неактивна

Номер на консултация: #8467-K

Област на политика: Транспорт

Тип консултация: ---

Вносител: Министерство на транспорта и съобщенията

Тип вносител: Национално

На основание чл. 32, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 295 на Министерския съвет от 20.01.2001 г. за определяне на групите пътници, ползващи право на безплатни и с намалени цени пътувания при превоз с железопътен транспорт, и за определяне размера на намалението (обн., ДВ, бр. бр. 112 от 2001 г., изм., бр. 13 от 2004 г., бр. 99 от 2005 г., бр. 84 от 2007 г., бр. 16 и 20 от 2008 г. и бр. 99 от 2022 г.).

Правото на безплатни и с намалени цени пътувания с железопътен транспорт е уредено в Закона за железопътния транспорт, Наредба № 43 от 11.09.2001 г. за железопътен превоз на пътници, багажи и колетни пратки (обн., ДВ, бр. 86 от 2001 г., доп., бр. 62 от 2006 г., изм. и доп., бр. 20 от 2010 г., бр. 40 от 2015 г., бр. 81 от 2019 г., изм., бр. 1 от 2023 г.) (Наредба № 43), Постановление № 295 на Министерския съвет от 20.12.2001 г. за определяне на групите пътници, ползващи право на безплатни и с намалени цени пътувания при превоз с железопътен транспорт, и за определяне размера на намалението (ПМС № 295). В Закона за железопътния транспорт (ЗЖТ) (Глава трета, Раздел IV) са регламентирани задълженията за извършване на обществени превозни услуги, като в чл. 52 е посочено, че размерът на средствата за компенсиране на намалените приходи (от безплатните и с намалени цени пътувания на учащи, възрастни граждани, многодетни майки, хора с увреждания, ветерани от войните или други лица, определени с акт на Министерския съвет) на превозвачите, които са сключили договор за обществена превозна услуга и прилагат пътнически тарифи в интерес на една или няколко социални категории лица, се определя със Закона за държавния бюджет за съответната година. Съгласно чл. 11, ал. 3 от Наредба № 43

специалните условия за пътуване на групите пътници, имащи право на безплатно или с намалени цени пътуване в обществения транспорт, определени с акт на Министерския съвет, се уреждат в тарифата на превозвача при условията на сключен договор за обществени превозни услуги в областта на железопътния транспорт. Конкретните групи пътници, имащи право на безплатни и с намалени цени пътувания при превоз с железопътен транспорт, както и размерът на намаленията са определени в ПМС № 295.

Причините, които налагат приемането на промени в постановлението, са необходимостта превозът с железопътен транспорт на деца до навършване на 7 години да бъде компенсиран със средства от държавния бюджет на Република България, аналогично на превозите с автомобилен транспорт и регламентиране на условията за превоз на учащи със 75% намаление от редовните цени на пътуване, когато извършват групови пътувания, организирани от учебното заведение.

Целта, която се преследва с проекта на акт, е стимулиране използването на железопътния транспорт.

Задължението за осигуряване на безплатни и по намалени цени превози на някои категории пътници в Република България се изпълнява от „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД. Средствата за компенсиране на намалените приходи се осигуряват в рамките на предвидените в държавния бюджет за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД компенсации за безплатни и по намалени цени пътувания за съответната година. В чл. 12, ал. 1, т. 1 от Постановление № 108 на Министерския съвет от 2023 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2023 г. е регламентирано, че за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, за пътувания с железопътния транспорт, от централния бюджет се предоставят до 13 000 хил. лв.

Предвидените по Закона за държавния бюджет на Република България съответно за 2020 г., 2021 г., 2022 г. и 2023 г., както и отчетените компенсации (многодетни майки, учащи, инвалиди, ветерани, пенсионери и др.) за периода 2020 – 2023 г. са както следва:

Таблица 1: Предвидени и отчетени компенсации за периода 2020 – 2023 г.

Година
Предвидени по ЗДБ средства за компенсации(хил. лв.)
Отчетени компенсации, хил. лв.
2020
13 000

6 267
2021
13 000
6 710
2022
13 000
9 641
2023*
13 000
7 741

*Данните за 2023 г. са към 30.09.2023 г.

Съгласно чл. 5 от ПМС № 295 „учащите се редовно обучение имат право на пътуване с железопътен транспорт в страната със 75 на сто намаление от определената цена за превоз на пътници, когато извършват групови пътувания, организирани от учебното заведение по реда на Постановление № 169 на Министерския съвет от 1975 г. (обн., ДВ, бр. 5 от 1976 г.) и Постановление № 27 на Министерския съвет от 1982 г. (обн., ДВ, бр. 56 от 1982 г.)“. Посочените постановления – ПМС № 169 от 1975 г. и ПМС № 27 от 1982 г., са отменени мълчаливо поради това, че са загубили значение, защото са регламентирали обществени отношения преди демократичните промени в Република България. Това е и причината Министерството на финансите да няма валидно правно основание за предоставяне на средства от централния бюджет за групови пътувания на учащи с железопътен транспорт със 75% намаление.

Поради това предлагаме да се регламентират условията за превоз на учащи със 75% намаление от редовните цени на пътуване, когато извършват групови пътувания, организирани от учебното заведение. Това ще стимулира учащите да използват по-екологичния железопътен транспорт вместо автомобилен транспорт.

В периода 2020-2023 г. са реализирани групови пътувания на учащи, ползващи 75% намаление, както следва:

Таблица 2: Реализирани групови пътувания на учащи в периода 2020 – 2023 г.

Година

Превозени пътници, хил.

Реализирани пътниккилометри, млн.

Отчетени средства за компенсация, хил. лв.

Получени компенсация, хил. лв.

Средно превозно разстояние, км

Цена на пътник, лв.

2020

7

1

52

52

216

7,68

2021

12

2

84

84

186

6,84

2022

31

5

182

182

153

5,81

2023*

25,5

5

190

136

197

7,45

*Данните за 2023 г. са към 30.09.2023 г.

Получените компенсациии през 2023 г., в размер на 135 858,58 лева, са за периода от 01.01.2023 г. до 30.06.2023 г., след което плащанията са преустановени от Министерството на финансите. От 01.07.2023 г. до 30.09.2023 г. са разходвани средства в размер на 54 453,30 лева, за които не са получени компенсациии.

Статистиката относно превозените в периода 2020-2023 г. учащи до 26 години, ползващи 50% намаление, е представена в таблица 3 по-долу:

Таблица 3: Реализирани пътувания на учащи до 26 г. в периода 2020 – 2023 г.

Година
Превозени пътници, хил.
Реализирани пътнички километри, млн.
Получени компенсациии, хил. лв.
Средно превозно разстояние, км
Цена на пътник, лв.
2020
1 041
84
2 083

80
2,00
2021
890
82
2 433
92
2,73
2022
1 973
141
4 012
71
2,03
2023*
1 189
112
3 205
94
2,70

*Данните за 2023 г. са към 30.09.2023 г.

Въз основа на данните за извършени пътувания на учащи до 26 години и групови пътувания на учащи, могат да бъдат направени следните изводи:

За 2021 г. извършените групови пътувания на учащи, включително и на придружителите им, пътуващи със 75% намаление, са общо 12 343 броя, което е 1,39% от дела на пътуващите с 50% намаление учащи от всички категории училища и висши училища в страната с редовно целогодишно дневно обучение, които са 889 867 броя учащи за годината.

За 2022 г. извършените групови пътувания на учащи, включително и на придружителите им, ползващи 75% намаление, са общо 31 359 броя, което е 1,59% от дела на пътуващите с 50% намаление учащи от всички категории училища и висши училища в страната с редовно целогодишно дневно обучение, които са 1 973 040 броя учащи за годината.

От направения анализ е видно, че процентът на извършените групови пътувания за учащи и придружителите им, ползващи 75% намаление, за 2021 г. и 2022 г. е сравнително малък в сравнение с пътуващите с 50% намаление учащи от всички категории училища и висши училища в страната с редовно целогодишно дневно обучение и това не би следвало да е в ущърб на средствата, отпуснати от държавния бюджет за извършените групови пътувания на учащи, включително и на придружителите им, пътуващи със 75% намаление.

В тази връзка с § 4, т. 1 предлагаме в чл. 5, ал. 1 от Постановление № 295 да се заличат думите: „по реда на Постановление № 169 на Министерския съвет от 1975 г. (ДВ, бр. 5 от 1976 г.) и Постановление № 27 на Министерския съвет от 1982 г. (ДВ, бр. 56 от 1982 г.)“.

На следващо място предлагаме да се регламентират превозите на деца до навършване на 7 години. Към настоящия момент „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД извършва изцяло за своя сметка превоз на деца до навършване на 7 години, включително и при групови пътувания, организирани от детски градини. Настоящата уредба създава неравнопоставеност на превозите с железопътен транспорт в този сегмент, в сравнение с автомобилния транспорт, при който до навършване на 7 години децата пътуват безплатно. Железопътният транспорт е най-екологичният и енергийно ефективен транспорт, поради което усилията на Министерството на транспорта и съобщенията са насочени към стимулиране на по-широко използване на железопътната услуга. Чрез компенсиране със средства от държавния бюджет на превоза с железопътен транспорт на деца до навършване на 7 години ще се стимулира използването на обществен транспорт от тях и ще се осигури възможност да се създадат навици у децата за използването му като първи избор за пътуване. Промяната ще допринесе за увеличение на пътуванията с железопътен транспорт, увеличен интерес към по-екологичния железопътен транспорт и увеличени приходи за железопътния превозвач, които да бъдат използвани за подобряване на условията за пътуване.

Във връзка с гореизложеното, предлагаме с § 3 в чл. 4 да се създаде ал. 3: „Децата до навършване на 7 години пътуват безплатно с железопътен транспорт с превозен документ за безплатно пътуване, издаден след представяне на документ, удостоверяващ възрастта.“

С § 1 се предлага в чл. 2, ал. 2 да бъде отменена, тъй като препраща към отменена разпоредба от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (ЗВВ), а именно чл. 17, ал. 2 (отм., ДВ, бр. 110 от 2008 г.). Отменената норма на чл. 17, ал. 2 от ЗВВ е предоставяла право на съпруга/съпругата и децата на български граждани, загинали при или по повод на изпълнение на наборна военна служба, а когато няма

такива - родителите, два пъти в годината безплатно да пътуват с железопътния транспорт за отиване и връщане по избран от тях маршрут.

С § 2 относно чл. 3, ал. 4, т. 2 и ал. 6 се предлага да бъдат прецизирани и текстове, свързани с предоставяне на лични данни, както и такива, съдържащи остарели понятия, като в ал. 4, т. 2 думите „единен граждански номер“ се заменят с думите „година, месец и дата на раждане“, а в ал. 6 думите „кредитен бланков“ се заличават и думите „кредитния бланков“ се заменят с „издания“ билет.

С § 5 относно чл. 6 се предлага да се заличи думата „бланкови“, тъй като вече не се използват „бланкови билети“.

Очакваните резултати от прилагането на проекта са осигуряване на безплатни и по намалени цени превози с железопътен транспорт на някои категории пътници в Република България, както и поощряване на ползването на този вид пътнически превоз.

След приемане на постановлението ще бъдат направени съответните изменения и в Тарифата за превоз на пътници и ръчен багаж по железопътния транспорт във вътрешно съобщение на превозвача „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД, във връзка с компенсациите за безплатно пътуване на децата до навършване на 7 години.

Предложеният проект на постановление няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет и не са необходими допълнителни разходи, трансфери и други плащания, като е приложена финансова обосновка в съответствие с чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Видно от таблица 1, в съответните закони за държавния бюджет за периода от 2020 г. до 2023 г. са предвиждани средства за компенсации в размер на 13 000 хил. лв. годишно. В проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2024 г. се запазва същият размер на средствата за компенсации за превози с железопътен транспорт – 13 000 хил. лева.

Проектът на постановление е съгласуван в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, като получените становища са отразени в справката, приложена към настоящия доклад.

Извършен е анализ на проекта за съответствие с правото на Европейския съюз. Проектът не съдържа разпоредби, транспониращи акт на Европейския съюз, поради което не е приложена справка за съответствие с европейското право и становище от Работна група 9 „Транспортна политика“.

В съответствие с чл. 26, ал. 2-4 от Закона за нормативните актове проектът на постановлението и мотивите към него са публикувани на интернет страницата на Министерството на транспорта и съобщенията и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет. На заинтересованите лица е предоставена възможност да се запознаят с документите и да представят писмени предложения или становища в 30-дневен срок от публикуването им, като резултатите от

обществените консултации са отразени в приложената справка.

Лице за контакти Анита Ангелова

Началник на отдел "Стратегическо развитие на видовете транспорт", дирекция
"Национална транспортна политика"

Министерство на транспорта и съобщенията

Тел.: 02/940 95 96

E-mail: aangelova@mtc.government.bg

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на транспорта и съобщенията

Адрес: София, София , ул. Дякон Игнатий № 9

Електронна поща: mail@mtc.government.bg

Документи

Пакет основни документи:

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

История

Начало на обществената консултация - 19.12.2023

Приключване на консултацията - 18.01.2024

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.

Окончателен акт на Министерския съвет
